

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V sredo 22. septembra (ranojesna) 1852.

List 26.

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

VI.

Ob Jordani.

Ob Jordani Arabski tekajo velblodi,
I po Sionskem hribi malikvavec hodi,
Na Sinaji čestivec Balov klanja se —
I tam — clo tam — o Bog! i strele Tvoje spé?

Kjer Tvoja dlan v kamnito desko je pisala!
Kjer ljudstvu Tvoja se je tenja prikazala!
Kjer glorja Tvoja v plamodev zasterla se:
Tvoja — kogar, da bi ne umerl, nikdo ne uzrè!

O daj, da v bliski zor Tvoj k nam se v niz zasnèti,
Zbij britko sulco zatiravca roki kleti!
Kak dolgo še teptal bo Tvojo vlast trinog?
Kak dolgo še brez službe hram bo Tvoj, o Bog!

Kmetijske skušnje

razodete v zboru podružnice Smledniško-Kamniške.

9. avgusta je napravila pridna kmetijska podružnica v Kamniku svoj letni zbor. Med mnogimi pomenki in sklepi, razodetimi glavnemu društvu v Ljubljano, ste bile tudi sledeči skušnji naznanjene, zastran katerih je zbor sklenil, naj bi se sploh kmetovavcam na znanje dale.

1) Zoper bramorje, ki že neke leta veliko škodo delajo, je bilo sledeče nasvetovano: V jeseni naj se naredé na vertu sèm ter tjà več po 2 ali 3 čevlje globokih in ravno tako širokih ali pa še širjih jam; v jame naj se nameče konjskiga gnoja, ki naj se potem spet z zemljo zakrije. Duh konjskiga gnoja, ki je bramorjem posebno prijeten, in njegova gorkota privabi iz celiga verta bramorje v te jame, kjer čez zimo ostanejo. Spomladi ko sneg kopnèti začnè, se najde cela družina skupej, in se lahko pokonča. Ta pomoček je skušnja poterdila.

2) Zoper slano, ktera v jeseni rada ajdo posmódi, je bilo po lani poterjeni skušnji nasvetovano na polji pred sončnim izhodam zakuriti tako šaro, ki veliko dima napravi; dim naj ostane še po sončnim izhodu in naj se po njivi razveja.

Zakaj je meso ene leta dražji? in kako temu v okom priti?

Od vsih krajev se slišijo tožbe zavolj dragine mésa, in dobrih svetov se sliši na cente, kako naj bi se cena njegova hipoma ponižala. Vsak vé kaj družiga, in vsak po svojim kaj bolj gotoviga svetovati; nekteri pa krivičijo naravnost le mesarje, da si le oni žaklje polnijo, ubogo ljudstvo pa mora zavolj njih odertije drago meso jèsti; tacih svèt je,

da naj se niska tarifa mesa vsim mesarjem naravnost zaukaže.

Tožbe, da je meso ene leta sila drago, so resnične; ali o vsem tem le mesarje dolžiti, razodeva kratko pamet tistih, ki tako sodijo. Zakaj bi nek ravno tisti mesarji, pri katerih se je nekđaj meso po niski ceni dobivalo, ga sedaj tako drago prodajali, kateri, kakor nekđaj se tudi dandanašnji morajo po tarifi ravnati, ki se jim v mestih po županijah, na kmetih po kantonskih poglavarstvih vsak mesec predpisuje. Morebiti so pa te komisije po mesarjih podkupljene, da jim za tega voljo visoko tarifo delajo? Ne manjka se tudi tacih ljudi, ki tako blodijo, ker brez poštenja sami po sebi sodijo, čeravno bi se jim vendar moglo čudno zdeti: kako da zamore to po vsih krajih cesarstva enako biti, kar poprej ni bilo. Taka „zedinjena“ goljufija bi mogla vendar čudovita umetnost biti!

Časnik „Štajarske kmetijske družbe“ se je lotil to reč natanjko pretresti, in ker je vsim naših misel, bomo povedali, kar o tem na dalje govori.

Dežele našiga cesarstva si ne priredijo nikdar toliko goveje živine, da bi zamogli shajati z domačim mesam; vsako leto gré okoli 5 milionov goldinarjev za klavno živino in čez 4 milione za kože v ptuje dežele, večidel na Rusovsko. To je en vzrok dragine. Pa — bo brambove ceniga mesa rekel: to ni nič noviga, to je bilo tudi takrat, ko je meso dober kup bilo. Stoj, prijatelj! nisi pomislil, da ptuji živinoprodajavci jo hočejo s srebrom plačano imeti; naše srebro je pa zginilo; kdor ga mora imeti, mora za 100 fl. srebra 120 bankovcov dati, kaj manj ali pa tudi več, kakor cena (ažio) srebra nanese. To je velik razloček, ker mesárna drobno ne skupí sreberniga denarja, — in drugi vzrok je dragine.

Tretji vzrok je goveja kuga, ki je v ravno tistih deželah, kjer nar več živine priredé, kakor na Ogerskim, od leta 1849 noter do sušca tega leta, veliko goved pobrala. Po gotovim vradnim naznanilu, ki smo ga ravno brali v časniku Dunajske živinozdravniške šole, je pocepalo v imenovanim času 152.016 glav, pobitih pa in zakopanih je bilo 1537 glav. To se v vsih deželah berž čuti, ker tiste dežele, ki so poprej vso živino na Ogerskim ali v Galicii kupovale, segajo potem po živini v družih deželah — in več ko je kupcov, dražji je blago.

Četrti vzrok je, da ob puntu na Ogerskim in 11 mescov dolgi vojski je živinoreja zastala, in taka zastaja se berž pozná za več let.

Peti vzrok je, da zavolj nepokojnih časov je bila velika armada potrebna, ktera vsak dan veliko mesa potrebuje. Kmetje ne jedó ve-

liko govejiga mesa; ko pa kmečk fant vojak postane, je vsakdanji živež njegov meso.

Kdor vse to le enmalo prevdari, mu mora jasno kot beli dan biti, da mora cena mesa sedaj veliko višji biti, kakor je pred nekimi leti bila, in da bi morali kmetovavci živino le v veliko zgubo rediti in mesarjem prodajati, ako bi jo hotli po takim kupu imeti, kakor si ga gotovo vsi, ki ga jémo, želimo. Ali so pa kmetovavci sedaj v stanu živino po takim kupu prodajati, kot pred enimi leti, bo vsak lahko spoznal, ki ne želi pogube kmetijskiga stanú, to je, tistiga stanú, ki je našimu cesarstvu nar važniši stan.

Okoljšine časa so tedaj tako nanesle, da je cena mesa tako silno kviško šla, da je zares težava za manj premožne ljudi. Kadar bojo te okoljšine jenjale, bo jenjala tudi visoka cena mesa, ktera se ne da po nobenim ukazu, po nobeni postavi nana gloma ponižati. To vlada povsod dobro previdi in zatoraj vé, da se ta nadloga ne more z ukazano tarifo odverniti, kakor nekteri mislijo, ki bi le radi po ceni meso imeli brez pomislika: ali gré kmetijstvo in obertnijstvo mesarjev med tem v pogubo ali ne. Lahko je abotnimu reči: „kmet, daj živino po ceni! mesár kólji jo dober kup!“ ali kmet mora tudi živeti in mesár vendar tudi.

(Konec sledí.)

Ogled nove kazenske postave

zoper hudodelstva, pregreške in prestopke.

(Dalje.)

Od vstaje.

Hudodelstvo vstaje je, če se več ljudi skupi, da bi se gospóski s silo uperli; namen take zoperstave bodi, kaj izsiliti, se naloženi dolžnosti umakniti, kako napravo ali spolnjenje javnega povelja ovreti, ali kakor si bodi javni pokoj motiti.

Pri tem ni nobenega razločka, naj bo ta sila obernjena proti kakemu sodniku, gosposkini osebi, uredniku, odposlancu, postavljenču ali služabniku državne ali občinske oblasti, proti civilni, dnarstveni (finančni) ali vojaški straži, ali kacemu žandarju, ali proti gojzdnarskemu uredniku, ki je postavljen za varovanje gojzdov, če je tudi v privatni službi, da ga je le pristojna cesarska oblastnija v prisego vzela, ali proti tako zapriseženemu osebju gojzdnega nadgledstva, ali proti osebi, ki je za nadgled pri državnih ali privatnih železnih cestah, ali za oskerbovanje vožnje po taistih, ali za varstvo in službo državnega daljnopisnika postavljena, kadar te osebe kak gosposkin zaukaz spolnujejo, ali svoj ured ali svojo službo opravljajo.

Vsakteri postane kriv vstaje, kdor se skupljanju, bodi si precí iz početka, ali še le po tem pridruži, ko jame napredovati.

Tisti, ki pri vstaji zoper gosposkine osebe ali straže, ktere pridejo utišat nepokoj, v upornosti obstanejo, zapadejo teški ječi od 5 do 10 let, in če so ob enem našuntovavci ali vodji, od 10 do 20 let.

Razun primerleja poprejšnega paragrafa naj se našuntovavci in vodje obsojujejo v teško ječo od 5 do 10 let, drugi sokrivci pa po meri nevarnosti, škodljivosti in svoje deležnosti od enega do 5 let.

Če se je nepokoj pri svojem začetku kmalo zopet vlegel, ter se ni nadalje nevarno unel, je treba šuntarjem in vodjem ječo med 1 in 5 leti, drugim krivcom pa med 6 mesci in 1 letom prisojevati.

Od punta.

Kadar se iz kakoršne si bodi prilike ljudjé sku-

pijo in pri tem z zoperstavo zoper naprejno opominjanje oblastnije in z zedinjenjem zares silovitih pomočkov do tega pride, da se za ustanovljenje pokoja in reda mora izredna (nenavadna) moč porabiti, je punt, in vsakteri postane kriv hudodelstva, kdor se takošnega skupljanja vdeleži.

Ako se mora punt z naglo sodbo (Standrecht) ustaviti, je kazen smert, po predpisih v postavi za ravnanje danih.

Zunej nagle sodbe naj se našuntovavci in vodji k teški ječi od 10 do 20 let in pri silo visoki stopnji hudobije in nevarnosti naklepa na vse žive dni obsojujejo.

Drugi sokrivci naj se kaznujejo s teško ječo od 1 do 5 let, pri višji stopnji hudobije in deležnosti pa od 5 do 10 let.

(Dalje sledí.)

Življenje slavnih Slovanov.

VII.

Komenski.

(Konec.)

Leta 1642 je bil Komenski po svoji učenosti v šolskih zadevah že tako na glasu, da ga angleška vlada zaprosi, da bi prišel na Angleško šole po svoji misli uravnavat, kar se pa zavoljo domačih nepokojev ni moglo zgoditi. Napoti se potem vsled enakega častnega vabila švedovske vlade na Švedovsko, od tod v Elbing in Kdansk (Dancig) na Pruskem. V tem mestu je dal (l. 1648) vsa svoja naukoznanska dela, dvě leti popred po treh švedovskih odbornikih pohvaljena, na dan.

Ravno tisto leto ga izbere občina českih in moravskih bratov v Lešnu svojega škofa. Verne se toraj v Lešno, kjer marljivo mnogoverstne reči spisuje.

Med tem so njegove ukoznanske bukve nov sad rodile. Po vsih imenitnejših šolah so počenjali mladino po njegovem uku učiti, nove šole po njegovi misli osno-vávati. Šolski vodji so se prihajali v takih zadevah od blizo in od daleč k njemu posvetávat. Leta 1650 pa gré po večkratnem vabilu vladajočega kneza Rakocija, da bi prišel tudi šole njegove sedmograško-ogerske dežele uredevat, s tem namenom sam na Ogersko v Šaroški Potok (Sáros-Patak).

Po Rakocijevi smerti (l. 1654) se verne spet v Lešno, kjer mu dvě leti pozneje v vojski Švedov s Poljaki v veliko škodo vnovič vsi rokopisi in vse bukve zgorijo. — Iz mesta v prah in pepel spremenjenega pobegne Komenski v Amsterdam, in najde ondi pribežališče pri plemenitemu Lovrencu Geru, sinu bogatega kupca Ljudevita Gera, s katerim se je bil Komenski na Švedovskem soznanil in sprijatlil. Tukaj je dal Komenski po želji starašinstva tega glasovitega mesta vsa svoja ukoznanska dela v latinskem jeziku v 4 velikih delih na svetlo, vmes tudi tista, ktera je bil izvorno po česko spisal. Še nekoliko drugih spisov dá na dan; leta 1671 (15. oktobra) pa končá preslavni Slovan svoje življenje tiho in pokojno v osemdesetem letu svoje starosti. Truplo so iz Amsterdama v Narden (tudi v Holandii) odpeljali.

Njegov zadnji (latinski) spis, kakor labudovo petje, je bil spis „unum necessarium (eno samo je potrebno), kterege je tudi na česki jezik prestavljenega zapustil. Pobožno misel te knjige, njeno pripravnost za prid priprostega ljudstva, jasno in priserčno besedo, s ktero 77letni starček ljudém vse tako ljubeznjivo na serce poklada, je umel po vrednosti ceniti učeni Nemeč Herder v svojih pismih za pomnoževanje ljudomilosti ali vladnosti.

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj X.

V saboto 25. septembra (ranojesna) 1852.

List 77.

Hebrejske melodije.

Po angleškem L. Byron-a, poslovenil Jeriša.

VII.

Jephtova hči.

Ker očina, ker Bog naš veli,
O gospod moj, da umrè tvoja hči,
Ker tja obljuba je vzmagala le —
Vbòdi njedro: razkrito ti je!

I glas moje žali je preč,
I goré me ne gledajo več:
Če tvoja roka ukloni me v prah,
Zaboleti ne može me mah!

To, moj oče! verjemi le mi —
Da tak čista je hčere tje kri,
Ko tvoj blagoslov, k' prosim ga še —
Zadnja misel, ki blaži tu me.

Sbor Salemskih naj plaka le div!
Bodi vitez, sodnik nevklonjiv,
Bitvo zate udobila sim ja,
I očina i ti sta prostá.

Kad ta kerv, ki si dal jo, scurí,
Kad ti glas, ki ga ljubiš, zdoní,
Se ponosno spòminjaj me še,
Da umiraje — smehljala sim se.

Skušnje o plesnobi grojzdja.

Grojzdna bolezn, ki se zmiraj bolj razširja, je tako važna, da mislimo prav storiti, ako svojim bravcem povémo, kaj se je letos po svetu o nji mislilo in skušalo.

Ali plesnjivec (Schimmel), to je, tisto sila majčkino gobovje, ki ga vidimo na bolni tert in bolnim grojzdji, je vzrok bolezn ali le nasledek njeni, so si misli še navskriž; gotovo je, da je plesnjivec le nasledek bolezn, in da z odpravljenim plesnjivcem se ne odpravi notranja bolezn.

Robineau Desvoidy terdi, da ena žival (merčes) je, ki tert oškodje in od tod izvira bolezn. Slavni rastlinoslovec Mohl (Bot. Ztg. Nr. 1. 1852), ki je z drobnogledalom več bolnih tert na več krajih natanjko ogledoval, ni nikdar kake živali zapazil. Mohl pravi, da plesnjivec je vzrok tertne bolezn, ker pred njim tert nikakoršniga bolezniga znamnja (?) ne kaže; plesnoba je le po poveršini tert ali grojzdja in ne seže noter, ali od znotraj ne pride na poveršino. Skušnja, da se bolezn odžene, ako se bolna terstika odreže ali scer plesnoba zmije, podpira Mohlovo misel. Še bolj jo pa poterdi, da nar manjši sapica kužnino te bolezn zanese dalječ krog in krog.

To, kar Mohl terdi, pa poderó skušnje gosp. Franca Fontana-ta iz Lazis na Veroneškim, ki

je korenine bolnih tert rujave in perhljive našel; tudi tertni les je bil tu in tam neke černe vode navzet. Po tem takim ni plesnjivec nič družiga, kakor le nasledek bolezn, in vse umivanje in polivanje je prazno delo.

A. Piazzalonga v Mantovi misli, da neka mègla je vzrok te bolezn; on svetje tert z amonjakam, apnéno vodo in scavnico škropiti, — pa spet druge skušnje so učile, da scavnica več škodje, kakor koristi.

Prof. Pasi v Pavii svetje s kropam (40 do 45 stop. R.) bolne tert umivati in zemljo s slamo pokriti, da nezdravi zemeljni puh tert ne okuži. Gosp. prof. Pasi ima čudno misel od puhov in soparov!

Bernard Grigolati je tert, ki so bile lani bolne, podolgoma vrezal in je v rano majhin kamniček vtaknul, da je odperta bila in se iz nje gosta smolnata voda cedila. Letos — pravi — so tert, katerim je tako pušal ali fontanelo stavil, zdrave ostale.

Dr. Beggiato iz Vicence pravi, da je po celi deželi bolezn; po njegovih skušnjah so bile tert v nogradih, ki so med žitnim poljem, pred žetvijo popolnoma zdrave; malo ur po žetvi pa so zbolele; tudi tiste tert so bile bolj bolne, ki so se po košatih kostanjih vile, kakor tiste, ktere so po javorih bile. On pravi, da vsi pomočki nič ne pomagajo, kadar je bolezn že tert napadla; sončna in zračna lega, zdrava močna tert in pa umna reja jo pa gotovo odverne.

Zakaj je meso ene leta dražji? in kako temu v okom priti?

(Konec.)

Kakor se ne da tajiti, da imenovani vzroki so pravi vzroki dragine mesa, ravno tako se ne more pričakovati, da bi cena mesa spet kmalo taka bila, kakor je bila pred leti, ker le z odpravo vzrokov se bo cena ponižala.

Nekteri imenovanih vzrokov znajo kmalo je-njati, na priliko: da srebro pride spet na dan, da se armada pomanjša, da goveja kuga jenja; ako se vse to zgodi, bo šla cena mesa nekoliko nazaj; ali stanovitna nižji cena se ne more tako hitro pričakovati, kakor marsikter misli, ki ni prevdaril natanjko te reči.

Poglavitna reč je, da se v našim cesarstvu toliko živine priredi, kolikor je povžijemo, da ne bo treba po ptujih deželah segati in nam od njih odvisnim biti. Živinorejo povzdigniti in pomnožiti izrejo goved, je tedaj tisto naravno sred-

stvo, po katerim le zamoremo stanovitno pripomoč v tacih zadregah pričakovati. Ta pripomoč se bo morebiti marsikterimu predolgočasna zdela, ali edina je sedanji čas, ko se število ljudi povsod množi.

Da se pa živinoreja v našem cesarstvu povzdigne, je treba, da se za pomnoženje živinske klaje skerbi, in v tem potrebujejo naše senožeti veliciga zboljšanja na več strani; tudi je živa potreba, da se prava razmera med žitam in klajo vpelje.

Možje, ki se domorodce imenujete in katerim je nad tem ležeče, da se nam meso po nižji ceni prodaja, prizadevajte si z besedo in djanjem, vsak v svojih okoljšinah, da se senožeti umno obdelujejo, mokre na suho devajo, suhe dostojno močijo in gnojijo, da se memo žita ne pozabi tudi detelje in drugih trav sejati itd.

Druga pomoč živinorejo zboljšati in povzdigniti pričakujejo kmetovavci od skerbne vlade, da nam podeli za živino toliko potrebno sol po nižji ceni.

Vlada je to potrebo očitno spoznala in je pred nekimi leti ukazala posebno živinsko sol napravljati, ki se v solnicah, kodar se dela, cent po 2 fl. 40 kr. prodaja.

Ali vožnina od teh solnic, katerih je le malo, znese od daljnih krajev tako veliko, da se je v vsih kronovinah živa želja oglasila: naj bi za blagor svojiga ljudstva skerbna vlada tisto dobroto, katero uživajo nekteri kraji na Tiroljskim, Solnograškim in Koroškim, kjer kmetovavci določeno mero soli (Limito-Salz) vsako leto po nižji ceni dobivajo, razširila enako po vsih deželah cesarstva, ali da bi se živinska sol, kakor tobak, povsod po eni ceni dobivala.

Ta pripomoč bi, kakor zboljšanje senožet in obilniši pridelovanje klaje, živinorejo gotovo povzdignila, veliko več bi se živine izredilo, in cena živine in mesa bi bila stanovitniši nižji.

Se hoče živinoreji resnično na noge pomagati, je treba, da se ji pomaga pri korenini. — vse drugo je pomoč le od danes do juter brez stanovitniga vspeha.

Dalje svetje imenovani časnik Štajarske kmetijske družbe: naj se na austrijskih mejah kontumacije za živino popravijo, da se še bolj kakor dosihmal odvrta ptuja goveja kuga od cesarskih dežel; — pravica mesarstva naj se svobodno vsacimu podeli, ki hoče živino klati ali v večih mestih naj se podeli saj več tacih pravic, — vsak pa naj bo primoran le v določenih mesnicah klati, da se klavna živina zamore po postavi ogledovati; — kakor na Laškim, Francoskim, Angleskim, v Belgii, Škocii, Olandii itd. naj se tudi pri nas primorajo mesarji, da meso volov, krav, bikov, telet, in sprednje in zadnje četerti očitno zaznamvajo s ceno mesa, brez da bi treba bilo kupcu dalje po ti popraševati.

Kmetijske skušnje.

(Konoplja brani zelje in drugo zelenjad pred gosencami). V Vestfalnu je ta skušnja tako gotova, da vsak otrok za njo vé. Časnik Nasavskih kmetovavcov in gojzdnarjev konopljo za tega voljo takole priporoča: So se sadike (flance) zelja, koloráb vsadile, se krog in krog njive ali grede po čevlji saksebi vtakne konopno seme. Kmalo začne konoplja rasti in je živa ograja njive. Konoplja ima poseben duh, ki je metuljem, ki se scer

na to zelenjad vsedajo in na-njo jajčka pokladajo, tako zoper, da na 3 do 5 korakov od konopelj se noben metulj ne vsede. Kamor se pa jajčka ne položé, tam se tudi gosence ne izredé, in tudi od bližnjiga zelnika, ki ni s konopljami ograjen, ne pridejo gosence na to njivo, če je obdana s konopljami. Če je ktera njiva posebno široka in dolga, naj se vsadi konoplja tudi v grede po versti ali sém ter tje.

Ogled nove kazenske postave

zoper hudodelstva, pregreške in prestopke

(Dalje.)

Od javne posilnosti.

Hudodelstvo javne (očitne) posilnosti se doprinaša v sledečih 13 primerlejih (tode deseti primerlej ni za naše kraje).

P prvi primerlej. Ako kdo samši ali pa z družimi vred shod, obstanek ali opravila kacega zbora, ki ga je vlada za pretresovanje javnih zadev poklicala, kake sodnije, ali druge javne oblastnije siloma moti ali opovera, ali jih v sklepanju z nevarnim žuganjem nagibati skuša, ako se ne pokaže, da je to djanje kako drugo težejše hudodelstvo.

To hudodelstvo gré kaznovati s težko ječo od enega do 5 let, in pri posebnih obtežavah do 10 let.

Drugi primerlej. Ravno s tim hudodelstvom se tudi zakrivi, kdor doprinese ravno zaznamovane djanja zoper postavno priznane skupšine (korporacije) ali zoper zbore, ki bivajo z vdeležbo ali pod nadgledom kake javne oblastnije.

To hudodelstvo je kaznovati s težko ječo od 6 mescov do enega leta, in pri posebnih obtežavah do 5 let.

Tretji primerlej. Če se kdo sam, ali tudi če se jih več, toda brez skupljanja, kaki izmed oseb pri hudodelstvu vstaje imenovanih, kadar ona gosposkini ukaz spolnuje, ali svoj ured ali službo svojo opravlja, v namenu, to spolnjenje ovreti, z nevarnim pretenjem ali djanskim silovitim lotenjem, če prav brez orožja in ranjenja, nasproti postavi: ali kako izmed teh djanj doprinese, da bi uredsko djanje ali kak službin opravek izsilil.

Tak hudodelnik naj se kaznuje s težko ječo od 6 mescov do 1 leta; če bi se pa bila zoperstava zgodila z orožjem, ali če bi bila s poškodvanjem ali ranjenjem združena, ali pa namenjena, kako uredsko djanje ali opravilo službe izsiliti, od 1 do 5 let.

Četerti primerlej. Ako kdo, ne obervivši se na gosposko, mirno posest zemlje, ali na-njo se nanašajočih pravic koga družega, z zbranimi več ljudmi, po silovitem napadu moti; ali če kdo tudi brez pomagavcov pridere v hišo ali stanovališe družega z orožjem obdan, in ondi na njega osebi, ali na njegovih domačih ljudéh, na blagu in premoženji, silo dela, naj storí le-to, da bi se maševal, ker misli, da se mu je kaka krivica zgodila, — da bi izpeljal pravico, ki se je lasti, — da bi kako obljubo ali dokazalo izsilil, ali kaki drugi sovražnosti ugodil.

Začetnik takošne posilnosti je podveržen kazni težke ječe od 1 do 5 let. Tisti, ki so se dali za pomagace rabiti, naj se kaznujejo z ječo od 6 mescov do 1 leta.

Peti primerlej. Druge hudobne poškodbe tuje lastnine se imajo za hudodelstvo javne posilnosti, kadar, ali:

1. škoda, ki je nastopila, ali katero je bil storivec nakanil, 25 goldinarjev preseže; ali če, ne gledé na velikost škode